

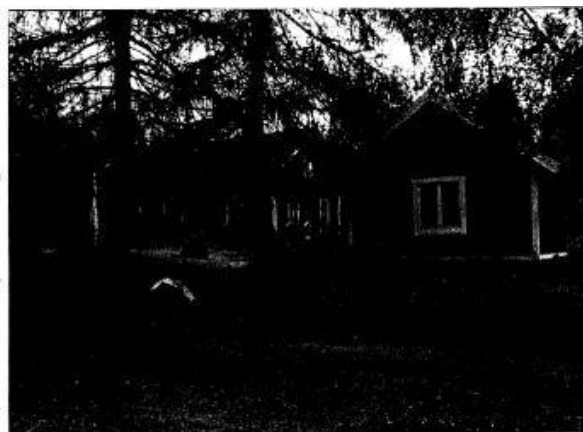
Året runt på Finnskogen

Året på Pehr Jonssons koltorp gick i väl uppkörda hjulspår. Nyåren var ofta väldigt kalla. De första månaderna av året var fyllda av mycket hårt arbete med kolning och transport av den färdiga träkolen till mästersmeden vid stångjärnshammaren i Oslättfors. Emellanåt hann man med att lägga ryssjor under isen för att fånga i huvudsak lake. I april brukade de sista stigarna kol forslas till bruket, sedan blev i regel året för dåligt. Då var det bara att börja om och hugga ny kolved som fick torka till nästa vinter.

Våren var en bråd tid hemma på torpet. I april skulle gödseln ut på åkrarna. Man måste se över gärdesgårdar och diken. Kanske började man också bryta upp någon nyodling. April och maj var också den tid på året då fisket var som mest givande. Pehr Jonsson lade oftast sina ryssjor i Skarvsjön, men också i småtjärnarna runt omkring. De är numera tyvärr utdikade och igenväxta. Även Skarvsjön är sänkt och delvis igenväxt.

I maj städslades nytt tjänstefolk och den hektiska såningsperioden började. Pehr Jonsson sådde korn, tuvråg, havre, ärter, vitkål, kålrötter, rovor och så småningom även potatis (jolphäron). Boskapen släpptes ut så fort som möjligt på våren.

I juni såddes lin och hampa. Längre fram på sommaren reparerade man de byggnader, som varit illa under vintern. Kanhända behövdes också någon ny foderlada. Skomakaren kom på besök i skogstorpen under den varma årstiden och var en välkommen gäst. Pehr Jonsson tillverkade även själv både skor och kläder. Högsommaren var då som nu höskördetid. Allt måste tas tillvara för att hålla kreaturen vid liv över vintern. Man samlade sjöfoder – vass och fräken – och skar lövruskor, som torkades. På torpet fanns för det mesta två hästar, runt 7-8 kor, omkring 10 får och några getter. I mån av behov så brände Pehr Jonsson sin egen tjära under sommaren.

Bilden föreställer Skarvsjötorpet som det ser ut idag. Observera de stora lärkrädet. Av Pehr Jonssons byggnader finns idag inte en enda kvar.

I augusti började så den verkliga skördetiden. Dessutom såddes ny råg. Pehr Jonsson kände till och använde sig av växelbruk på sina många små åkertegar. I början lät han också vissa delar av jorden ligga i träda, men slutade med detta efter något år. I september avslutades skörden.

Boskapen togs som regel in i oktober. Eventuellt så bytte man tjänstefolk igen. Säden tröskades under hösten. I november påbörjades kolningsarbetena igen. Nya kolmilor restes. När vintern kom på allvar så drog man not i sjöarna. Ofta var man många till hjälp.

Den gamla kärrvägen mellan Bostigen och Skarvsjötorpet.

Perh Jonsson berättar inte mycket om hur jularna firades, men julottefärderna var obligatoriska. Färden till kyrkan var inget större problem om bara föret var någorlunda.

När man läser om detta strävsamma liv så har man svårt att förstå att författaren hade tid och ork att pränta ner dessa så gott som dagliga anteckningar i dagboken.

NAMN FRÅN KARTAN PÅ NÄSTA SIDA

1 Norråker	5 Lillåker	9 Fräkenägarne
2 Riåker	6 Smedholet	10 Wästerslätten
3 Östervret	7 Kålsholet	11 Dikesslätterne
4 Österåker	8 Bricken	12 Pärånåker

[Hillebygden, Nr. 2, 1989]

